

29. maja

20

3140 T

3140/T1.

Do

Nacz.Dow./Szt.Gen.O.11./

Na Nr. E.W.1.13307/11. i LW.1.17457/11.

Naczelną Wódz zatwierdził przedłożony
sobie projekt instrukcji ogólnej dla attaché
wojskowych przy przedstawicielstwach dyploma-
tycznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Adjutant Generalny
służbowo nieobecny.

W Z.:

Handwritten signature

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Naczelne Dowództwo W. P.
(Sztab Generalny).

Poczta pol. 53. ~~XXXXXX~~, d. 26.IV. 1920 r.

::
ODDZIAŁ II.

Ew/I. Nr. 17457/II.

31407

Do

Adjutantury Generalnej Naczelnego Wodza
w W a r s z a w i e .

Odnosnie do pisma Nacz.Dowództwa Ew/I. Nr. 13307/II
z dn. 13.IV.1920 uprasza się o przyspieszenie nadesłania
opinji o nowej instrukcji ogólnej dla attachés wojskowych.

Szef Oddziału II-go

BOLDESKUL m.p.

Major Sztabu Gen.

Za zgodność:

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

XXXXXX 13 kwietnia

Naczelne Dowództwo W. P.
(Sztab Generalny).

Waxawa, d. 1920 r.

ODDZIAŁ III

13307/II.

Ew/l. №.....

Do

ADJUTANTURY GENERALNEJ NACZELNEGO WODZA

W W a r s z a w i e .

Załączony projekt instrukcji ogólnej dla Attachés Wojskowych przy Przedstawicielstwach Dyplomatycznych Rzeczypospolitej Polskiej przesyła się z prośbą o jak naj-
rychlejsze zaopiniowanie.

Równocześnie nadmieniam, że instrukcja ta jest opracowana na czasy pokojowe, a pod względem dróg służbowych na czas wojny ma pozostać zależność służbowa dotychczasowa t.j. od Nacz.Dowództwa.

I załącznik

z.z. aktu

General p.o. Szefa Sztabu Gen.

HALLER m.p.

Generał pporucznik

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Za zgodność:

Botanische Künste

12

Adjut. General; Nac. 1802

Bulwer

NAZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTA-GERALHA

WARSZAWA

L. Dz. 3140 dnia 15/12 1882r.

noted. Wydział

Lozna sie jako pmer panytke tu
nadstane do kancelaryi ppoKa
du Kneucienstego. -

barbara, 1/5. 1920

harkness for

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

INSTRUKCJA OGOLNA

dla Attaches wojskowych przy przedstawicielstwach
dyplomatycznych Rzeczypospolitej Polskiej.

I.

A. Postanowienia ogólne.

I. Zadaniem oficerów przydzielonych do przedstawicielstw
dyplomatycznych Rzeczypospolitej Polskiej jest:

a/ Przez dokładne badanie i należyta ocenę stosunków
wojskowych i wydarzeń w państwie obcem dostarczać Minister
stwu Spraw Wojskowych i N.D. Sztabowi Generalnemu ścisłych
wiadomości o wszystkich środkach, które obcemu państwu stoją
do dyspozycji dla osiągnięcia jego celów politycznych.

b/ Być doradcami i referentami wojskowymi Szefa przed-
stawicielstwa dyplomatycznego do którego zostali przydzie-
leni.

c/ Stać do stałej dyspozycji Ministerstwa Spraw Woj-
skowych i Szefa Sztabu Generalnego dla wykonania specjal-
nych zleceń.

Oficerowie ci noszą obok właściwego stopnia oficerskie-
go nazwę *a t t a c h é s* wojskowych /*attachés mili-
taires*/. W wyjątkowych wypadkach, gdy szczególne względy
i stosunek do państwa zaprzyjaźnionego tego wymagają, mo-
gą oni otrzymać tytuł *p e ł n o m o c n i k á w* woj-
skowych /*plenipotentiaires militaires*/.

O ile oficer pochodzi z marynarki i takową w szczegól-
ności uosabia otrzymuje tytuł "*a t t a c h é w o j -
s k o w y i m o r s k i*" /*attaché militaire et
naval*/.

2. Attaches wojskowi są członkami przedstawicielstw
dyplomatycznych Rzeczypospolitej Polskiej i należą w
państwie, w którym są akredytowani, do ciała dyplomatyczne-
go, korzystając z wszelkich praw i przywilejów, prawem mię-
dzynarodowem i ustawami danego państwa temuż przysługują-
cych.

3. Attaches wojskowi podlegają we wszystkich sprawach politycznych i dyplomatycznych Szefowi przedstawicielstwa dyplomatycznego, w sprawach zaś natury czyste wojskowej Szefowi Sztabu Generalnego i w drodze przez Szefa Szt.Gen. Ministerstwu Spraw Wojskowych.

4. Wysyłani w pewnych wypadkach specjalni delegaci Ministerstwa Spr.Wojsk. lub Sztabu Generalnego postępują według otrzymanych instrukcji i obecność ich nie umniejsza kompetencji attache wojskowego .-Nie należą oni również do ciała dyplomatycznego.

B. Mianowanie i
uwierzytelnienie.

/agrément/

1. Attaché wojskowy mianowany zostaje przez Naczelnika Państwa /Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej/ na propozycję Szefa Sztabu Generalnego za zgodą Ministerstwa Spraw Wojskowych oraz w porozumieniu z Ministerjum Spraw Zagranicznych.

2. Jako dokumenty uwierzytelniające otrzymuje:

a/ Dekret nominacyjny podpisany przez Szefa Sztabu Generalnego.

b/ List uwierzytelniający podpisany przez Ministra Spraw Wojskowych, kontrasygnowany przez Szefa Sztabu Generalnego i zaopatrzony pieczęciami Ministerstwa Spraw Wojskowych i Sztabu Generalnego.

c/ Paszport dyplomatyczny wydany przez Ministerjum Spraw Zagranicznych.

3. Mianowanie attache wojskowego notyfikuje obcemu rządowi odnośne przedstawicielstwo dyplomatyczne na polecenie Ministerjum Spraw Zagranicznych.

C. Stanowisko i
ranga.

Attache wojskowy nie należy do hierarchji dyplomatycznej i w żadnym wypadku nie może politycznie państwa reprezentować. Stanowisko jego odpowiada stanowisku radcy legacji nego I-ej klasy pełniącego funkcje charge d'affaires.

D. Pomocnicy attaché wojsk.

Przydzieleni do attaché wojskowego oficerowie noszą obok właściwego stopnia oficerskiego tytuł " p o m o c n i k a t t a c h é w o j s k o w e g o " /adjoint à l'attaché militaire/ i podlegają takowemu we wszystkich sprawach jakże bezpośrednio przełożonemu. O ile / w wypadkach wyjątkowych/ stanowisko ich inaczej nie jest określone, nie mają oni prawa oficjalnego występowania wobec władz zagranicznych nawet w zastępstwie. Stanowisko ich odpowiada stanowisku sekretarza poselstwa I-ej klasy.

W czasie nieobecności attaché wojskowego pomocnik załatwia jedynie sprawy niewymagające bezwzględnie ingerencji attaché, oraz przedkłada wrazie potrzeby i w miarę posiadanych informacji raporty Szefowi Sztabu Generalnego, względnie Ministerstwu Spraw Wojskowych. Utrzymuje natomiast przez ten czas ścisły kontakt z Szefem przedstawicielstwa dyplomatycznego, do którego o wyjaśnienia, pomoc i poradę się odnosi. W wyjątkowych wypadkach otrzymać może pomocnik na czas nieobecności attaché wojskowego szersze atrybucje względnie mianowany zostaje osobny attaché ad interim.

E. Przydział wojskowy i noszenie munduru.

Attaché wojskowi oraz ich pomocnicy mają prawo noszenia w państwie, w którym są akredytowani, właściwego munduru, jakim jest mundur broni i pułku, do którego należą i w którym jakże nadetatowi pozostają. Na czas ich służby za granicą przyznaje im się prawo noszenia sznurów przepisanych dla oficerów Sztabu Generalnego. Używanie munduru pożądanem jest jedynie w czasie występow oficjalnych /uroczystości, audyencje, manewry i.t.p./.

F. Unieważnienie uwierzytelnienia /agrement/

Uwierzytelnienia /agrement/ attaché wojskowego wygasa:
a/ Przez odwołanie na rozkaz Naczelnika Państwa /Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej/; notyfikację przeprowa-

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

dza u danego rządu jednośne przedstawicielstwo dyplomatyczne na polecenie Ministerjum Spraw Zagranicznych.

b/ Na skutek zerwania stosunków dyplomatycznych Rzeczypospolitej Polskiej z danym państwem i opuszczenie terytorjum jego przez przedstawicielstwo dyplomatyczne.

II.

G. Wyszczególnienie obowiązków i zadań.

1. Attaché wojskowy jest wojskowym reprezentantem armji swego państwa, uosabia jego siłę zbrojną. Przez odpowiedni takt i wystąpienie wobec miarodajnych czynników państwa w którym jest akredytowany, winien podnosić i wzmacniać powagę własnej armji. Jako przedstawiciel i zastępca najwyższych władz wojskowych swego państwa ma prawo i obowiązek czuwać nad dyscypliną wszystkich wojskowych własnej armji, znajdujących się w danym państwie, i w wypadkach koniecznych wykonywać nad nimi w granicach eksterytorjalności władzę dyscyplinarną.

2. Attaché wojskowy ma zadanie badać stale i poznawać dokładnie istniejące urządzenia wojskowe obcego państwa, ustrój jego służby wojskowej, organizację sił zbrojnych, uzbrojenie, zaopatrzenie, taktykę i administrację, stan formacji i pogotowia wojennego armji i floty.

Przedmiotem jego ciągłej obserwacji i studjów winny być: fizyczne, duchowe i moralne właściwości obcego narodu; system i rezultaty wychowania wojskowego i wyszkolenia; ~~właściwości~~ duch wojskowy i polityczna pewność armji; właściwości armji i charakterystyka wyższych wojskowych osobistości.

Szczególną uwagę ma on zwracać na ordre de bataille i dyzlokację wojsk- stany mobilizacyjne formacji armji i floty, oceniając je w związku z każdorazowymi odnośzeniami politycznymi i zamiarami obcego państwa.

Sledzić winien i poznawać zmiany, ulepszenia i wynalazki z dziedziny techniki wojskowej, stałe urządzenia obronne, arsenały, forty, obozy koncentracyjne, system kolejnictwa.

telegrafji i aeronautyki, topografię i statystykę kraju, z uwzględnieniem jej znaczenia w czasie wojny, a wreszcie literaturą wojskową obcego państwa.

O wszystkich wymienionych podstawach obrony i urzędów wojskowych państwa obcego donosić ma attaché wojskowy Szefowi Sztabu Generalnego i Ministerstwu Spraw Wojskowych, dając im obraz każdorazowego wojskowego i politycznego położenia tego państwa.

O ważnych spostrzeżeniach, nagłych alarmujących pogłoskach, notatkach prasowych i t.p. należy stosownie do pilności telegraficznie lub pisemnie donosić.

Raporty nie mają się ograniczać jedynie do podania faktów, gdyż takowe niejednokrotnie oficjalnie i publicznie są znane, lecz zawierać mają także ich ocenę, przyczyny cel i związek z ewentualnymi zamiarami politycznymi. W tym względzie attaché wojskowy winien się zdobywać na własny sąd i samodzielność w oświeceniu wypadków. Stąd wynika dla niego konieczność obejmowania całokształtu polityki zagranicznej obcego państwa i ażeby rezultat ten osiągnąć winien obcować nie tylko w sferach wojskowych, lecz równie dobrze słuchać opinii innych kół, klas i partji, poznawać prasę polityczną i zwracać uwagę na podnoszące się głosy opozycji.

3. Ażeby w razie odwołania przedstawicielstwa dyplomatycznego i na wypadek wojny mógł wskazać własnym władzom wojskowym osoby i sposoby otrzymywania dalszych i stałych informacji winien attaché wojskowy przez czas swej funkcji poznać zaufane czynniki i ewentualnie kontakt z nimi nawiązać.

4. Do attaché wojskowego należy w dalszym ciągu:

a/ Prowadzenie ewidencji i kontroli nad działalnością i zachowaniem się wojskowych polskich, przebywających na terytorjum obcego państwa i przejezdnych, którzy się u niego zgłaszają.

b/ Udzielanie wiz wojskowych- w myśl każdorazowych przepisów szczegółowych.

c/ Prowadzenie ewidencji osób podejrzanych /personnes suspectes/, na szkodę Polski działających oraz agentów państw wrogich, śledzenie i paraliżowanie w granicach możliwości ich czynności.

d/ Pośredniczenie w przyjmowaniu cudzoziemców do armii polskiej i wydawanie o nich opinii.

5. Jako doradca i referent wojskowy Szefa przedstawicielstwa dyplomatycznego attache wojskowy:

a/ Wyjaśnia Szefowi sytuację wojskową i wojskowo-polityczną własnego i obcego państwa i udziela mu ekspertyzy fachowej. Od tegoż Szefa żądać może potrzebnych wyjaśnień o sytuacji politycznej i kierunku polityki.

b/ Współdziała jako ekspert wojskowy w zawieraniu umów i konwencji.

c/ Jest pomocnym w przeprowadzeniu poboru za granicą - w myśl każdorazowych przepisów szczegółowych.

d/ Udziela opinii o prawie wjazdu do Polski obcych wojskowych, w razie wojny również i cywilnych.

e/ Pośredniczy w udzielaniu zapomóg wojskowych, o ile nie posiada własnych na ten cel funduszków.

f/ Współpracuje przy zakupach wojskowych.

6. Zależnie od wzajemnych stosunków państwowych, kierunku polityki i otrzymywanych zleceń, attache wojskowy rozwijać może propagandę interesów wojskowych własnego państwa i w tym celu może mieć ingerencję na referat prasowy przedstawicielstwa dyplomatycznego.

7. Specjalne zlecenia otrzymywać może attache wojskowy od Szefa Sztabu Generalnego, Ministerstwa Spraw Wojskowych Departamentu Spraw Morskich, Ministerjum Spraw Zagranicznych / w porozumieniu z Sztabem Generalnym względnie z Ministerstwem Spraw Wojskowych /, a wreszcie od Szefa przedstawicielstwa dyplomatycznego, w którym to wypadku o zleceniu zawiadomić ma przełożoną władzę wojskową. W wyborze środków do wykonania zlecenia zachowuje attache swobodę lub stosuje się do otrzymanych ustnych lub pisemnych instrukcji.

8. Attaches wojskowi /polscy/,zwłaszcza ci, których strefy działania są zbliżone, winni pozostawać w wzajemnym kontakcie i uzupełniać własne obserwacje i wiadomości. Koordynacja taka jest niekiedy konieczną np. w krajach stanowiących kompleks geograficzny lub polityczny.

III.

H. Środki i sposoby wypełnienia zadań.

Dla osiągnięcia potrzebnych wiadomości i wypełnienia powierzonych zadań winien attaché wykorzystać wszelkie środki i czynniki. Od inicjatywy, taktu i pomysłowości zależne są rezultaty, a w każdym wypadku baczycy należy, by własne osoby i charakteru służbowego nie narazić na kompromitację. Już samo pożycie towarzyskie i wejście w kontakt z przedstawicielami obcych państw daje możliwość zdobycia wielu wiadomości; informacje z prasy, ustne lub pisemne enuncjacje, sprawozdania, wynurzenia i t.d., mogą być poważnym źródłem. W drodze wymiany wzajemnej z attachés wojskowymi innych państw, przez znajomości oddanych rodaków, żyjących za granicą, opozycjonistów obcego rządu, a wreszcie przez poufne wywiady uzupełniać można i sprawdzać pożądane wiadomości.

IV.

I. Łączność z krajem.

Łączność z krajem utrzymuje się przez:

a/ Pocztę, przewożoną przez stałych lub okolicznościowych kurjerów dyplomatycznych. Nie wolno jest oddawać poczty osobom nieznanym, przygodnym, przejezdnym. Pocztą przewożoną ma być pod pieczęcią przedstawicielstwa dyplomatycznego, gdyż tylko jako taka korzysta z gwarantowanej przez prawo międzynarodowe nietykalności. W wypadkach nader ważnych może attaché wojskowy w porozumieniu z Szefem przedstawicielstwa dyplomatycznego wysłać specjalnego kurjera.

b/ Telegraf. Przestrzegać należy różnicy między depeszami en clair, a szyfrowanymi. En clair redagowane być mają zasadniczo w języku francuskim.

c/ Telefon.

d/ Radio. Ze względu na kosztu korzystać należy tylko w ważnych i nagłych wypadkach.

Telegraficzne i radio-depesze mają być najbliższą pocztą pisemnie powtórzone /szyfrowe szyfrem. /.

Attaché dokładać winien starań, by połączenie jego z krajem jaknajsprawniej funkcjonowało i porozumiewa się w tym celu z Szefem przedstawicielstwa dyplomatycznego względnie przedkłada centralnym władzom wojskowym odpowiednie propozycje. Zestawienie wysyłanych i otrzymywanych depesz należy co pewien czas /14 dni/ w celu kontroli przedkładać Sztabowi Generalnemu względnie Ministerstwu Spraw Wojskowych, jak również prowadzić dokładny rejestr wysyłanej poczty.

J. Raporty.

Raporty attachés wojskowych winny być przejrzyste, zwięzłe i rzeczowe. Za utrzymanie tajności nawet przed własnym personelem kancelaryjnym attaché jest odpowiedzialnym, ściśle tajne sporządza własnoręcznie. Celem ułatwienia manipulacji wewnętrznej i szybkiego rozdziału poruszonych materji przysyłać należy raporty w 4-ch egzemplarzach z wyjątkiem części ściśle tajnych i wyłącznie do użytku Szefa Sztabu Generalnego względnie Ministra Spraw Wojskowych przeznaczonych. Pod względem zewnętrznym raporty mają być rozdzielone na osobne części, polityczną, ewidencyjną, wywiadowczą, personalną i t.d. Raporty gospodarcze, zestawienia rachunkowe i zapotrzebowania pieniężne mają być zupełnie osobno przedkładane kompetentnym władzom.

K. Szyfry.

Wydany attaché wojskowemu szyfr służy do ściśle tajnej korespondencji z wojskowymi władzami centralnymi i polskimi attachés wojskowymi w innych państwach. Jest to dokument ściśle tajny, za przechowanie którego i ewentualne zniszczenie w razie potrzeby jest attaché wojskowy osobiście odpowiedzialny. Wszelkie prace szyfrowe uskuteczniane być mogą

tylko przez oficera. Ani zasada szyfrowania ani też treść szyfru nie mogą dojść do wiadomości osób niepowołanych, a nawet oficerów nie mających z pracami szyfrowani bezpośredniej styczności. Zguba, zdrada lub kompromitacja szyfru, spowodowana lekkomyślnością lub nieprzestrzeganiem reguł szyfrowych karane będą sądownie. O zgubie kradzieży lub kompromitacji szyfru, jego części lub załączników należy bezwzględnie kompetentne władze wojskowe /Sztab Generalny/ zawiadomić. Reguł szyfru bezwzględnie przestrzegać niedopuszczalne są depesze częściowo szyfrowane. Raz wysłany szyfrogram może być powtórzony lub pocztą przesłany jedynie znowu jako szyfrogram. Tekstu szyfrowego nie wolno przechowywać łącznie ze słownym lub dołączać go do słownego czystopisu lub innego aktu. Jeżeli treść szyfrogramu ma być zakomunikowana władzy nie stojącej w bezpośrednim i zależnym związku z posiadaczem szyfru, należy redakcję zmienić przez przestawienie słów i zastąpienie innymi wyrazami nie zmieniając jednak sensu szyfrogramu. Odbiór szyfru, załączników i zmienników oraz przekazanie następcy ma być pisemnie Szefowi Sztabu Generalnego względnie władzy wydającej szyfr potwierdzone.

V.

L. Prowadzenie kancelarii.

Lokal służbowy attaché wojskowego winien być nazewnątrz oznaczony w języku polskim i danego kraju, w dniu uroczyste ozdobiony chorągwią państwową. W pokoju przyjęć umieścić należy portret Naczelnika Państwa /Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej/.

Za dobór zaufanego personelu kancelaryjnego odpowiada attaché wojskowy. Prowadzenie registratury, dzienników, protokołów i kasowości jest podstawą manipulacji. Tajne akta mają być przechowywane pod kluczem attaché wojskowego.

Do szczególnych obowiązków kancelaryjnych należą:

a/ Prowadzenie pamiętnika. Takowy winien zawierać w historycznej ciągłości obraz powstania i rozwoju placówki

wypadków oraz zdarzeń, które w niej miały miejsce. Wykluczo-
ną jest natomiast z pamiętnika działalność ściśle służbo-
wa, wszystko co dotyczy służby informacyjnej i stanowi
przedmiot raportów, a co dostawszy się kiedykolwiek w
niepożądane ręce mogłoby być na szkodę Polski wyzyskane.

b/ Przechowywanie zbioru dokumentów, mających wartość
historyczną.

c/ Prowadzenie inwentarza tych rzeczy, które stanowią
własność placówki, a temsamem Państwa Polskiego.

Pamiętnik i zbiory dokumentów przesyłane być mają po
pewnym czasie, gdy stanowią zamkniętą całość, do archiwum
wojskowego.

M. Pobory pie-
niężne.

Przy zaliczaniu poborów należy się stosować do każdora-
zowej instrukcji gospodarczej. Przekraczanie budżetu jest
niedopuszczalne. Terminy przedkładania rachunków ściśle za-
chowywać. Nieuzasadnione wydatki podlegają obowiązkowi
zwrotu przez attaché wojskowego. Rachunki z funduszków spe-
cjalnych przedkładane być mają wyłącznie do kompetentnych
oddziałów Sztabu Generalnego, względnie Ministerstwa Spraw
Wojskowych. Pobory zagraniczne należą się od chwili fak-
tycznego objęcia urzędowania.

VI.

N. Urlopy, po-
dróże służ-
bowe.

Attachés wojskowym, pomocnikom oraz podoficerom kancela-
ryjnym, gdzie takowi są przydzieleni, przysługuje prawo do
urlopu do kraju na koszt rządowy t.j. za zwrotem kosztów bi-
letu jazdy tam i z powrotem:

a/ w placówkach europejskich co 12 miesięcy na przeciąg
4 tygodni,

b/ w placówkach zaeuropejskich co 24 miesięcy na prze-
ciąg 6 tygodni.
nie licząc dni podróży.

O ile względy służbowe nie stoją na przeszkodzie udzie-

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

lają urlopy: attaché wojskowym Szef Sztabu Generalnego względnie Minister Spraw Wojskowych, pomocnikom oraz podoficerom kancelaryjnym attaché wojskowy, zawiadamiając dla ewidencji i celów rachunkowych Sztab Generalny. Prośba o urlop attaché wojsk. ma być zaopiniowana przez Szefa przedstawicielstwa dyplomatycznego. Wszelkie inne urlopy /za granicą w krótszym terminie lub na dłuższy przeciąg czasu/ tak attaché wojskowego jak i personelu placówki mogą nastąpić zasadniczo jedynie na koszt własny, za zezwoleniem Szefa Sztabu Generalnego względnie Ministra Spraw Wojskowych z wyjątkiem nagłej potrzeby, w którym to razie udzielić może krótkiego urlopu, na koszt własny petenta, Szef przedstawicielstwa dyplomatycznego.

Podróże służbowe ponad 3 dni odbywać może attaché wojskowy za zezwoleniem Szefa Sztabu Generalnego względnie Ministra Spraw Wojskowych. O krótszych i uzasadnionych podróżach służbowych zawiadamia jedynie pisemnie jednego z wymienionych przełożonych.

W czasie podróży przysługuje attaché wojskowemu oraz pomocnikowi w randze oficera sztabowego prawo używania I-ej klasy, pomocnikowi zresztą II-ej klasy, podoficerowi kancelaryjnemu III-ej klasy.

---ooo0ooo---